

"...

I- İPTAL İSTEMİNİN GEREKÇESİ

İptal istemini içeren dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

'II. GEREKÇE

07.07.2010 tarihli ve 6004 sayılı Yasayla, Dışişleri Bakanlığının kuruluş ve görevleri yeniden düzenlenmiş ve 24.06.1994 tarihli ve 4009 sayılı Yasa yürürlükten kaldırılmıştır. 4009 sayılı Yasada büyükelçi, nezdinde görevli bulunduğu ülke veya ülkelerde 'Türkiye Cumhuriyeti Devletini ve Cumhurbaşkanı' temsil ederken, 6004 sayılı Yasada, Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Cumhurbaşkanı ile birlikte 'Hükümeti' de temsil eder durumu getirilmiştir.

Anayasanın 2 nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyetinin, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olduğu; Başlangıç'ın ikinci paragrafında da, Türkiye Cumhuriyetinin 'dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi' olduğu belirtilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuk güvenliğini gerçekleştiren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasa'nın ve yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir. Bu bağlamda, hukuk devletinde yasakoyucu, yasaların yalnız Anayasa'ya değil, evrensel hukuk ilkelerine de uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür.

Türkiye Cumhuriyeti Devletinin, diğer ülkelerde temsili, Anayasanın bu temel ilkeleri doğrultusunda, evrensel hukuk ilkelerine uygun olarak gerçekleşmek zorundadır.

Anayasanın 6 ncı maddesinde, Türk Ulusunun egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organlar eliyle kullanacağı belirtilirken, egemenliğin kullanılmasının, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamayacağı; hiçbir kimse veya organın da kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisini kullanamayacağı vurgulanmıştır. Yetkili organlar, Anayasanın 7 nci, 8 inci ve 9 uncu maddelerinde sayılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, bu yetkili organlarla birlikte, Anayasanın, Cumhuriyetin temel organları başlıklı üçüncü kısmında sayılan diğer anayasal kurumların bütününden oluşur.

Anayasanın 104 üncü maddesinde de Cumhurbaşkanı, 'Devletin başı' olarak tanımlanmış ve kendisine, bu sıfatla 'Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil' etme görev ve yetkisi verilmiştir. 'Yabancı devletlere Türk Devletinin temsilcilerini göndermek, Türkiye Cumhuriyetine gönderilecek yabancı devlet temsilcilerini kabul etmek' görev ve yetkisi de yine 104 üncü maddeye göre Cumhurbaşkanıya aittir.

'Türkiye Cumhuriyeti Devletini' temsil ve doğa olarak diğer ülkelerde 'Türkiye Cumhuriyetini Devletini temsil' bu anayasal bütünlük içinde anlaşılması gerekir. Anayasada, bunun istisnaları gösterilmedikçe, bu temsil yetkisi başka organlar adına kullanılamaz. Kullanıldığı takdirde, bu yetki, kaynağını Anayasadan almayan bir yetki olur.

Başbakan ve bakanlardan oluşan, 'Hükümet' ise, dış ilişkilerle ilgili görev ve yetkileri bulunmasına karşın, diğer ülkelerde Türkiye Cumhuriyeti Devletini sürekli temsil gibi bir anayasal görev ve yetkiyle donanmamıştır. Kaldı ki, Türkiye Cumhuriyeti Devletini temsil, Devlet organlarının bütününe temsil anlamına gelir. Bu görev ve yetki, Anayasa ile Cumhurbaşkanına verilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Devletini ve Cumhurbaşkanını temsil, aynı zamanda Devlet politikalarını temsil anlamına gelir. Büyükelçilerin, Hükümeti de temsil etmesi halinde, Devlet politikalarını temsil eden büyükelçilerin, Hükümet politikaları ile sınırlandırılması ve bağlanması söz konusu olur. Uluslararası ilişkilerde, Hükümet politikaları her zaman Devlet politikası haline gelmeyebilir ve sorumlulukları farklıdır.

Büyükelçilerin, Hükümeti değil de Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Cumhurbaşkanını temsildeki temel amaç, bu temsilde iç siyasi etkiden uzak kalınmasıdır. Anayasanın 90 ıncı maddesinde de uluslararası sözleşmeler Hükümetin kabulüne bırakılmamış, Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve uluslararası kuruluşlarla yapılacak sözleşmelerin onaylanması, TBMM'nin onaylamayı bir yasayla uygun bulmasına bağlı kılınmıştır. Yine aynı maddeye göre, usulüne göre yürürlüğe konulmuş uluslararası sözleşmeler kanun hükmündedir. Burada artık, hükümet politikası yerine devlet politikası söz konusudur.

Uluslararası hukuk ve diplomatik gelenekler de büyükelçilerin devletlerini temsil etmesini öngörmektedir. TBMM tarafından 4.9.1984 tarihli ve 3042 sayılı Yasa ile uygun bulunan 1961 tarihli 'Diplomatik İlişkiler Hakkında Viyana Sözleşmesi', büyükelçinin nezdinde bulunduğu ülkede, kendisini gönderen devleti temsil ettiğini ve kabul eden devletin de büyükelçiye bu sıfatla kabul ettiğini öngörmektedir (madde 1 ve 3). Sözleşmenin 4 üncü maddesinde ise bir devletin göndereceği büyükelçi için kabul edecek devletten AGREMAN istemesinin devlet adına yapılan bir işlem olması düzenlenmiştir. Gönderen devletin büyükelçisinin, kabul eden devletin devlet başkanına tevdi etmesi için düzenlenen güven mektupları da gönderen devletin devlet başkanı adına düzenlenmektedir. Bu uluslararası kurallara uygun davranmanın, Anayasanın Başlangıç'ında belirtilen, 'dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi' olma ve 'hukuk devleti' ilkesi bakımından gerekliliği de açıktır.

Açıklanan nedenlerle, 07.07.2010 tarihli ve 6004 sayılı 'Dışişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 12 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan " ve Hükümeti " sözcükleri Anayasanın Başlangıç'ının ikinci paragrafı ile 2 nci, 6 ncı ve 104 üncü maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

III. SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, 07.07.2010 tarihli ve 6004 sayılı 'Dışişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 12 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan " ve Hükümeti " sözcükleri Anayasanın Başlangıç'ının ikinci paragrafı ile 2 nci, 6 ncı ve 104 üncü maddelerine aykırı olduklarından iptallerine karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."